

vě o vlivu rozluky ničeho stanoveno, bude třeba otázku rozdělení statků posuzovati jako v případě smrti. Ustanovení o právech ze smlouvy dědické plynoucích se zachovává, kdežto poslední věta § 1266 (že rozloučený manžel nemá zákonného práva dědického) se vypouští jako samozřejmá.

Dvorský dekret ze dne 4. května 1841 č. 5351 Sb. z. j. upravil alimentální nároky manželčiny pro případ, kdy byl povolen rozvod manželství z viny obou manželů. Naproti tomu neměla při rozluce, když obě strany byly vinny, nebo nevinny, manželka alimentálního nároku ani v mezích cit. dvor. dekretu. Totéž platilo při rozvodu, když obě strany byly nevinny (§ 1264 obč. zák.); jen někdy se zastávalo, že nevinná manželka má nárok alimentální i tehdy, když manžel také jest bez viny (srov. na př. Krasnopolski-Kafka, IV Lehrbuch des oesterr. Privatrechts 1911 str. 121—122).

Navržená stylisace nezanechává pochybnosti, že nárok na plné zadostiučinění, t. j. nárok na výživu, má při rozvodu pouze strana nevinná proti straně vinné. V případech rozvodu, nebo rozluky manželství, vyslovených bez viny obou nebo zase z viny obou manželů, nebylo by tudíž vůbec vzájemných nároků alimentálních. Takové řešení je snad teoreticky správné, neboť po zrušení manželského společenství lze alimentální nárok odůvodniti pouze ex titulo náhrady škody, prakticky by však nevyhovovalo a myšlenka vyjádřená v dvorském dekretu č. 531/1841 pro jeden z těchto případů (t. j. rozvod z viny obou manželů) odpovídá spíše skutečné potřebě. I když svazek manželský se rozvodem uvolní nebo rozlukou zcela zruší, mohou tu zvláštní poměry mezi manžely, okolnosti, za nichž k rozvodu nebo rozluce došlo, dostatečně odůvodniti, aby tomuto z manželů, který sám není s to se živiti, dostalo se podpory od druhého manžela. Vycházejíc z těchto úvah, formulovala komise nový paragraf sice na podkladě cit. dvor. dekretu č. 531/1841, zahrnuje jím však všechny případy výše naznačené. Změnou provedenou na § 92. obč. zák. (§ 36 návrhu) je odůvodněno, že nové ustanovení nerozlišuje mezi manželem a manželkou. Alimentální nárok jest pouze subsidiárního rázu, t. j. přísluší jen manželu, jenž sám nemůže se živiti, ať svou výdělečnou činností ať z příjmu svého jmění. Má-li sice příjmy, avšak k výživě nedostatečné, může žádati jen jejich doplnění. Rozsah »slušné výživy« může býti ovšem u manžela rozvedeného nebo rozloučeného jiný, než u manžela žijícího v manželském společenství. Posouditi to a rozhodnouti, zda vůbec jsou tu okolnosti dostatečné, odůvodňující přiznání nároků, vyhraženo jest soudu. Jediné ustanovení, že lze nárok přiznati »von Fall zu Fall«, nebylo úmyslně převzato, neboť praxe je někdy mylně vykládala (srov. rozhodnutí nejvyššího soudu Gl. U. N. F. VIII. 3126).

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

I předběžná smlouva o prodeji podílů společnosti s ruč. omezeným (§ 986 obč. z.) vyžaduje k platnosti své formy notářského spisu. Náhrada škody pro nedodržení neplatné smlouvy?

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 1. dubna 1924 Rv I 1681/23. Zemský soud civ. v Praze Cg VII 815/22.)

Žalobní nárok na náhradu škody pro nedodržení smlouvy o převzetí podílů ve společnosti s ruč. obm. byl ve všech stolicích zamítnut.

Důvody nejvyššího soudu: Po právní stránce byla rozepře správně posouzena. Byl-li prodej podílů již úplně dojednan, či šlo-li o pouhé předběžné vyjednávání, na tom vůbec nezáleží, rozhodným jest, že prodej nebyl platný pro nedostatek formy notářského spisu, která jest v § 76 zák. o společnostech s r. ob. pro převod podílů mezi živými předepsána. Pro nedostatek této formy nemohla býti stranami platně dojednána ani smlouva předběžná dle § 936 obč. z., neboť bylo by nepřipustným obcházením citovaného imperativního předpisu zákona, kdyby neměl o formě smlouvy předběžné platiti týž předpis, jako o smlouvě samé. Nebyla-li smlouva o prodeji podílů dle zákona platná, nemůže se žalobce domáhati ani jejího splnění, ani náhrady škody pro nesplnění. To uznává žalobce sám tím, že formuje žalobní nárok jako nárok na náhradu škody zaviněné žalovaným bezprávným činem, totiž tím, že ho prohlášením o převzetí podílů uvedl v omyl, pro který žalobce odepřel podílů jinak prodati. Nelze-li však žalobci přiznati nároku na náhradu pro nedodržení smlouvy, tím méně může se tak státi z důvodu bezprávného činu, neboť tu by musil žalobce dokázati zavinění žalovaného, totiž jeho zlý úmysl nebo nedbalost (§§ 1294, 1295, 1296 obč. z.). Žalobce ani netvrdí, že by žalovaný byl jej uvedl v omyl úmyslně nebo z nedbalosti. Nemůže tvrditi ani, že by žalovaný, když mu poslal zprávu o převzetí podílů a složení peněz do týdne v bance, nebyl měl úmyslu, skutečně tak učiniti, ani že by byl při povinné bedlivosti musil věděti, že nebude moci svůj slib splniti. Při úplném nedostatku takového tvrzení nelze mluvit o tom, že by žalovaný byl žalobcovu škodu zavinil bezprávným činem. Pokud zklamal důvěru žalobcovu, že splní, co slíbil, jde o prosté nedodržení smlouvy. Pokud žalobce byl v omylu o platnosti závazku, zavinil svůj omyl sám nezalostí zákona. Kasper.

Kdo pořizuje ústně mimosoudně pro případ smrti, musí sám prohlásiti obsah své poslední vůle, nestačí jen projevití souhlas s obsahem jejím, jež svědek přečetl.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 18. března 1924 Rv I 8/24. Vrchní zemský soud v Praze Bc VI 320/23. Krajský soud v Čes. Lípě Cg I 371/22.)

Nejvyšší soud změnil oba nižší rozsudky a žalobu, aby bylo zjištěno, že žalobce jest dle ústní závěti pokládati za dědice po Zové, zamítl. Důvody:

Dovolání je v právu, pokud vytyká rozsudku nesprávné právní posouzení věci.

O tom, že poslední pořízení ze dne 3. ledna 1921, o které tu jde, nevyhovuje podmínkám § 579 obč. z., poněvadž jeden ze tří svědků se nepodepsal s dodatkem, poukazujícím na jeho vastnost jako svědka a že tudíž jako písemné pořízení jest dle § 601 obč. z. neplatným, není již sporu.

Avšak toto poslední pořízení nelze zachovati v platnosti ani jako pořízení ústní přes to, že nebylo ani tvrzeno, že zůstavitelka chtěla poříditi jen písemně a vyloučiti jinou formu závěti (viz plen. rozhodnutí nejvyš. soudu z 13. března 1922 pres. 1538), neboť nebylo šetřeno předpisů §§ 585 a 586 obč. z., které stanovují, jak se má učiniti poslední vůle, která se mimosoudně ústně prohlašuje.

Dle zjištění nižších soudů byla poslední vůle zůstavitelky dříve již napsaná žalovaným svědkům Aovi a Bovi třetím svědkem Cem před zůstavitelkou přečtena a jí na dotaz svědka Aa slovy: »Tak to chci,« pokud se týče na dotaz svědka Ba příkřivnutím hlavy a slovem »Ano« jako její poslední vůle potvrzena. Ale to k platné ústní závěti nestačí. § 585 obč. z. předpisuje, že kdo chce ústně učiniti poslední vůli má ji vážně projevití před třemi způsobilými svědky, kteří jsou zároveň přítomni a jsou ochotni dosvědčiti, že ohledně osoby pořizujícího není ani podvodu ani omylu. Dlužno tedy projevití ústně před svědky poslední vůli, nikoli snad jen souhlas s obsahem připraveného již písemného prohlášení, byť i toto bylo dříve zůstavitelce přečteno. Právě proto upozorňuje zákon v druhém odst. § 585 obč. z. na to, že káže opatrnost, by svědci buď všichni společně, nebo každý sám o sobě pro lepší paměť poslední vůli projevou zůstavitelem buď samí si napsali nebo co nejdříve napsati dali, čehož by nebylo třeba v případech, kde poslední vůle, jako zde, byla již napsána a svědkům přečtena.

Nižší soudy nesprávně vyložily zákon, uznávše za uvedeného stavu věci poslední pořízení ze dne 3. ledna 1921 za platné jako ústní závěť.

Bylo proto dovolání vytykajícímu tuto vadu vyhověti a rozhodnouti, jak shora uvedeno.